

Betalningen av den statliga motfinansieringen åt universiteten

Granskningen hänförde sig till den åt universiteten betalda motfinansieringen, som baserar sig på volymen för de kapitaldonationer som har insamlats av universiteten. Staten har åt universiteten betalat motfinansiering sammantaget över 733 miljoner euro och kapitaliserar universiteten med totalt 836 miljoner euro, varför motfinansieringen är en väsentlig post från finansiell synpunkt.

Syftet med granskningen var att klargöra lagligheten för de förfaranden vid insamlandet av kapital som har inverkat på volymen för universitetens motfinansiering, hur adekvat tillsynen över grunderna för utbetalning har varit, det insamlade kapitalets karaktär av förutsatt genuint och nytt privat kapital samt hur adekvat den information har varit som getts om den insamlade privata finansieringen.

Granskningen gjordes hos bägge stiftelseuniversiteten, hos tio offentlighetsrättsliga universitet samt hos undervisnings- och kulturministeriet.

På basis av granskningen konstaterades, att universitetens insamlande av kapital har utgjorts av en lång beslutsprocess i flera steg, som har genomförts i huvudsak på ett adekvat sätt. När man bedömt donationernas karaktär på grundval av dokumentationen angående dem har emellertid iakttagits, att universiteten av staten som motfinansiering i strid med statsbudgeten och fattade beslut har fått en ogrundad förmån, vars totala volym det är vanskligt att uppskatta på grund av att villkoren för insamlandet av kapital ger rum för tolkningar. Universiteten har fått motfinansiering för donationer som inbegriper både villkor eller användningsändamål liksom även för donationer som har getts i annan form än pengar. Definitionen av genuint och nytt privat kapital har vacklat under kapitalinsamlandet, som påbörjades år 2008 och delvis alltjämt pågår.

Undervisnings- och kulturministeriet har inte gett universiteten instruktioner om förfarandet med insamlingstillstånd eller gett dem en modell för donationsbrev, som entydigt hade uppfyllt villkoren för erhållande av motfinansiering. När kapitalinsamlandet påbör-

jades år 2008 meddelade ministeriet åt universiteten, att de senast 15.1.2011 bör lämna till ministeriet kopior – jämte behövliga tilläggsuppgifter – om de donationsbrev, beslut eller gireringar, vilka de önskar att ska beaktas när beslut fattas om statens finansplaceringar. Ministeriet avstod emellertid från skyldigheten att lämna dokument och förutsatte att universitetens egna revisorer ska säkerställa att donationerna är dugliga för motfinansiering.

Universitetens motfinansieringsredovisningar till undervisnings- och kulturministeriet har gjorts upp enligt varierande principer och innehåller rikligt med sådana prestationer vilka inte enligt beslut och instruktioner är dugliga för motfinansiering eller vilkas duglighet för motfinansiering har dokumenterats bristfälligt. Också tillsynen över grunderna för utbetalning har varit bristfällig både hos undervisnings- och kulturministeriet och hos universiteten.

Universiteten har haft ett starkt intresse av att så många mottagna donationer som möjligt ska vara motfinansieringsdugliga, emedan den statliga motfinansieringen har varit två och en halvfaldig i förhållande till volymen för en motfinansieringsduglig donation. Eftersom dokumentmaterial angående kapitalinsamlandet inte har behövt lämnas till undervisnings- och kulturministeriet, har ministeriet inte haft kännedom om den inverkan som universitetens olika tolkningar av motfinansieringsdugligheten har haft. Enligt observationerna vid granskningen har universiteten av denna anledning inte bemötts jämlikt i beslutsfattandet.

Revisionsverket anser att undervisnings- och kulturministeriet i samband med att kapitalinsamlandet slutförs bör säkerställa ett jämlikt bemötande av universiteten för hela den tid kapitalinsamlandet har pågått. Ministeriet bör också tillse att en ogrundad förmån som universiteten erhållit av staten återbetalas.